

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenjši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraja, za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne poštne vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ugovorno obravnavanje „Slovenskega Naroda“.

(Dalje.)

V številki 207 pak so trije manjši članki okrivljeni in je list zaradi njih bil konfisciran. Prvič dopis „iz Spljeta“ po §. 308. in 310., ki prepovedujeta za javnost vznemirujoča napačna poročila objavljati.

Drugič je obkrivljen v „političnem razgledu“ nahajajoči se sledeči odstavek: „Angleži se vedno še prav pošteno obnašajo nasproti jugoslovanskim upornikom. 10. septembra je bil v Londonu tabor (meeting) na korist vstajnikov. Lord Russel, ki ga je sklical, nij bil navzočen zaradi bolezni, vendar je poslal pismo, v katerem izjavlja, da je vse upanje neveljavno in ničevno, da bi Turčija kedaj dobro vladati mogla. Russel želi, naj se neodvisne vlade naredé, naj se Tesalija in Albanija kot posebne provincije osnujejo; on izraža veselje, da so se Angleška, Francoska in Italija svetovalstvu pridružile, ki bode izvedel želje prebivalstva. Dobro in pravično vladanje naj se vstajem da, to bi bilo najlažje, kar naj akoiija velevlastij doseže. — Več resolucij je meeting sprejel, katere obetajo vstajem pomoč. — Torej vsi narodi, le Nemci nijso za južnesvobodoborce, in pa nemškutarji ne.“ Ta odstavek je po mnenju državnega pravdnika kriv, da zoper drugo narodnost ščuje po §. 302.

Tre tji, državnemu pravdniku izpodtakljivi članek je dopis iz Cerknice, v katerem dopisnik govori o napravljani odbo-rov gledé jugoslovanskega vstanka.

Urednik Jurčič dobi od predsednika besedo, da razloge pové, iz katerih je svoj

pismeni ugovor objavil. Jurčič pravi mejdruzim: „Prvi inkriminirani dopis v tej številki „iz Spljeta“ krivi državno pravdnštvo po §. 308. in 310. V rečenih paragrafi se res prepoveduje novinarjem, take novice prinašati, katere so za javno varnost vznemirujoče, in o katerih raznašalec nema zadostnih uzrokov, smatrati jih za resnične. V dopisu je povedano samo, da bode Črnagora tudi v akcijo stopila. Tačas, 7. septembra, so to isto pisali vsi nekonfiscirani jugoslovanski listi, mej temi glasilo namestnika Njeg. Veličanstva, bana Mažuranića, in celó dunajski oficijozni listi so pravili, kako težko črnogorski knez svoj narod nazaj drži. Če je to isto „Slovenski Narod“ prinesel, nij moglo to nikogar vznemirjati. Da se slučajno do danes nij še izpolnilo, tega g. državni pravdnik nij mogel uže tačas vedeti, nego je bila le zopet njegova konjekturalna politika namestovalka juristrije. — Citirani paragraf pravi, da sem jaz, respektive članek, kriv le, ako nijsem imel dovolj razlogov, verovati v resničnost poročila. Jaz pa trdim z vso odločnostjo, da sem imel vse uzroke, verovati v resničnost tega dopisa, kajti ne le, da poznam svojega ves čas trajanja vstanka stalnega dopisnika v Spljetu kot vseskozi poštenega, zanesljivega in treznosodečega moža, kateri mi je mnogo telegramov za „Slovenski Narod“ poslal, kateri so bili od čisto družih dopisnikov in od družih krajev isto tako poročani, torej potrjeni, temuč tedanja situacija se je po vseh časnikih risala tako, da je bilo vse v dopisu navedeno resnici podobno.

„Ako je pa g. državni pravdnik te misli da moram jaz kot urednik vsako poročilo

prej popolnem dokazano imeti predno gá priobčim, moram mu odgovarjati, da je to ne le meni, ampak vsacemu dnevniku fizično in absolutno nemogoče. In ako je vsaka novica, katera se potem ne obistini, uže kazni in konfiskacije vredna, da, gospoda slavne sodnije, zakaj pa „Neue Freie Presse“, ki pod istim zakonom izhaja kot naš list, in ki uže več nego tri mesece skoro vsak drug dan svojim bralcem poroča, da je vstanek v Bosni udušen, oni v Hercegovini pak umira, zakaj ta nemški časnik zaradi tolikih neresničnih poročil nij bil ne enkrat konfisciran? In da je res poročal neresnico, to je sedaj vendar dokazano, ker zadnji telegram v „Times“ vam poroča, da konzuli iz Mostara sami uže potrjujejo, da Turčija niti zmožna nij vstanka zadušiti. Ali, da ne idem tako daleč, zakaj državni pravdnik nemških listov, katere sam dobi v cenzuro kakor naš list, nij zaradi „neresničnih“ ali zaradi takih poročil, ki so se mu zdeli neresnični, nikoli konfisciral; na primer uže pred tremi dnevi je tukajšnja „Laibacher Ztg.“ pisala: „Wie wir aus zuverlässiger Quelle vernahmen, wird heute Hubmajer nach Laibach kommen etc.“ Da je bila ta vest neresnična, to vidimo, ker Hubmajerja še danes nij (4.) v Ljubljani. Ali vendar zaradi te neresnične vesti nemška „Laib. Ztg.“ nij bila konfiscirana. Morda, ker se ima meriti slovenskim listom z drugo mero?

„Pravi se v uzrokih konfiskacije, da bi vest v dopisu, da Črnagora pojde vstajem pomagat, bila „vznemirila“ Jaz nikakor ne morem razumeti, ka bi kako koli mogoče bilo, da bi se ikdo mogel vznemirjenega čutiti vled tega malega navadnega dopiska. Tu je vendar nekoliko poslušalcev navzočnih;

Listek.

Kupa brinjevca.

(Izvirna povest, spisal Liberius.)

(Dalje.)

X.

Učiteljeva Irena, obljubljená najemnikova nevesta je bila isto do pólu dne slabe, prav slabe volje. Ali je imela pravi uzrok temu, ne vemo, le toliko je znano, da se je isto jutro kakor uže često in čestokrat prepirala z očetom, ker jo je opominjal, naj se zdaj, ako postane grajska gospodinja, privadi zgodnjega vstajanja, marljivega dela, naj pusti vedno branje, ki ne koristi nič in naj se trudi vredna postati tako imenitnega ženina.

Ireni so bile te besede preveč. Grajščakinja bode in brati bi ne smela, ukazovala bode širnej družini in ona naj vstaja v zgodnjo jutro, gospo jo bodo klicali in ona

bi naj se ne vadila uže zdaj lepega brezdelavnega življenja?

„Ne skrbite zame oče, jaz vem, kaj se spodobi ženskam višjih družin“, jekne Irena opominjajočemu starcu, se nasloni ponosno na divan zre dalje v odprti roman in nažge novo smodko. Starec pa ubogi starec zapusti pobitega srca sobo, vtrine skrivaj debelo solzo, ki mu zablešči v mrklem očesu in se trudi pozabiti pri pipi tobaka morečo skrb za svojega edinega otroka, strašno misel, da lahko odpodi otročja neuhogljivost veselo srečo, katero si je naslikal on s tako živimi barvami, milo srečo brezskrbnega bivanja poleg svoje hčere, imenitne prihodnje grajščakinje. Ko ugiblje učitelj take reči in se jezi nad soboj, ker je premehek, predober oče in nad svojim otrokom in nad ženo, ki mu ne pomaga dovolj v izreji in toliko potov nasprotuje njegovim modrim sklepom, približa se tam po stranskej poti najemnik.

A kako je spremenjen. Užito vino se

mu bere v steklenem pogledu, lice mu je nekako žalostno in pot, ta prej tako veselí pot k ljubeznjivi Ireni mu je nestrpljiv. Vsaj odloči se mu danes nebasa ali peklo, to je mogočen mejnik mej minulostjo in prihodnostjo. Pred hišo opazi najemnik utopljenega učitelja in ustraši se, boji se. Kaj je to, zakaj je žalosten, zakaj nij vesel zdaj, ko se moži edin njegov otrok. Da dobrega pomeniti ne more to. Boječ se, da bi ne izvedel prekmalo neprijetno novico, zavije po nasprotnej strani najemnik v učiteljevo stanovanje in naravnost v Irenino sobo.

Nenadne skrbi, užito vino, prevelika radovednost o učiteljevi žalosti utopi najemnika tako globoko, da pozabi celo naj priprostejši etiketo in vstopi brez trkanja v Irenino sobo.

Kakor zid zbledi pri tej priči Irena ponosno sloneča na divani, poleg kupe brinjevca, da smodka jej odpade iznenadenja, veselja ali tuge, to nij menda težko uganiti, in ro-

jaz sem gledal njih obraze, ko je g. zapisnikar bral dopis, a reči moram, da nijsem na nobenem licu ni najmanjšega sledu kaknega vznemirjenja videl. In tako bi bil tudi nekonsfisciran dopis nedolžen in brez nevarnih sledov prošetel, kakor kak drugi, kot en košček dnevne kronike.

„Prehajam na drugi članek, ki se nabaja v političnem razgledu pod naslovom „Angleži“ Tu se očita, da je posebno zadnji pristavek kriv po §. 302. Ta paragraf pod kazeno ~~sovrážno~~ ponašanje proti drugim narodnostim. Nečem s tem začeti, da nemške novine v Avstriji uže dolgo na nas Slovane psujejo, ne le sovrážno, nego tudi surovo, ali jaz se ne spominjam, da bi bilo katero državno pravdníštvo nemšk list pod §. delo zaradi sovrážnosti proti naši narodnosti. Konstatiram le, da kar je tu rečeno, namreč, da le Nemci in nemškutarji niso za južne svobodoborce, je sama resnica, faktum, ki ga mora vsak priznati, ki bere liste „N. Fr. Pr.“ „Laib. Tagbl.“ itd.

„A tudi z najostrejšega juridičnega stališča ta stavek nij kaznjiv, ker v tem članku nikakor nij one „sovrážnosti“, katero §. 302. misli. Po Herbstovem komentaru mora sovrážnost biti taka, da se nasledki te sovrážnosti lahko izvršujejo, da je nasledek sovrážnosti sovrážno dejanje, na pr. da se bijejo. Vprašam jaz le, kako dejanje se more in bi se zgodilo vsled tega stavka, katerega bode vsak Nemec kot čisto in priprosto resnico izpoznal?

Tretji članek, dopis „iz Cerknice,“ je inkriminiran po §. 305. k. z., kakor se v uzrokih državnega pravdnika pravi, „weil darin der Aufstand gegen die *rechtmässige* Staatsgewalt angepriesen wird,“ ter se tako nenravno dejanje podpira.

„Jaz nerazumem, kako pride kakovo avstrijsko, in kako ravno ljubljansko državno pravdníštvo na to, da zagovarja, da je turško vladanje „*rechtmässig*.“ Kolikor je meni znano, in tudi gospod državni pravdnik me ne bode mogel bolje podučiti, nemamo mi v Avstriji nobene internacijonalne pogodbe, ki bi Turčijo na podlogi naših zakonov priznavala. Ko bi tako pogodbo imeli, potem bi ne moglo iti na tisoče avstrijskih prostovoljcev črez mejo vstajnikom pomagat, ali vsaj kadar bi se vrnili v našo državo, morala bi jih državna pravdníštva kazno-

vati. Tako jih je pa na stotine uže nazaj prišlo, tudi v samo Ljubljano uže kaci 12, a nobeden nij bil kaznovan, ker naš avstrijski zakon tega ne dopušča. Čemu se torej v tisku poganjati za priznanje, da je Turčija „*rechtmässig*“ oblast? — Zakaj bi mi Slovani ne smeli simpatizirati z vstaši in proti Turkom, ki po zgodovini nikdar ne vladajo „*rechtmässig*“?

„Vzemimo le analogijo, ki je bila in je še v vsem drugem novinstvu. Kako dolgo se bore uže v domačej vojski Karliski proti priznanej vladi Alfonzistov, in prej so se proti nepriznanej republiki. Jaz nijsem prijatelj Karlisovskih političnih načel, a to mene in vas zgodovina uči, da so gotovo bolj po zgodovinskem pravu „*rechtmässig*“ nego Alfonzisti ali Turki. In vendar je vse liberalno časnikarstvo z vso odločnostjo pobijalo Karliske, konservativno jih je podpiralo, liberalno nemško navdušeno pisalo za republiko in proti Karliskom, — a nihče nij bil na podlogi tega §. 305 konfisciran! Ali moram zopet tu, v očigled teh resničnih faktov vprašati, zakaj se Slovincem z drugo mero meri?

„Če išče g. državni pravdnik v nasvetu o ustanovljenji podpornih odborov, kaj nenravnega, moram jaz samo kazati na stavek v tem članku, kateri je z razprtimi črkami tiskan, torej jedro vsega, namreč stavek: „da se po slovenskih pokrajinah ustanove odbori ki eminentno zastopajo humaniteto.“ Kako se more humaniteta, ki jo dopisnik naglašja strinjati z nenravnostjo, ki se hoče podtikati v ta dopis? Jaz torej prosim, naj slavno sodišče izpozna konfiskacijo vseh treh člankov za neopravičeno.“

G. državni pravdnik Perše je obširno repliciral. A da nam popis preveč prostora ne vzame, izpustimo njego repliko in urednikovo dupliko o prvih dveh člankih; le to bodi omenjeno, da je g. državni pravdnik zagovarja konfiskacijo tretjega članka rekel, da je nenravno ali nemoralno preli-vanje krvi, in vsak vstanek nemoralen. V dupliki je na to odgovarjal

Jurčič: „Državnega pravdnika nazor je, da je vsak krvav vstanek nemoralen. Jaz pak v teoriji idem po njegovem potu še dalje in trdim vsaka vojna je nemoralna. Ako dones to pišem, me državni pravdnik ne bode konfisciral, ker to je tudi njegovo

prepričanje. Ali mislimo si, da bi Avstrija sama vojno začela. Tačas bi g. državni pravdnik precej §. našel, s katerim bi mē hudo kaznoval, ko bi jaz še pisal, da je vojna sploh nemoralna. Tako je tudi z vstankom. Jaz odločno zanikavam resničnost trditve gosp. državnega pravdnika, da bi bil vsak vstanek, vsak upor z orožjem v rokah nemoralen, ker ko bi res bilo, bilo bi žalostno za svobodo človečanstva! Narobe, zgodovina vseh časov in vseh narodov nas uči, da včas, v izrednih velicah slučajih, v sili, narodom ne ostane drugega, kakor z orožjem v roci vstati proti krivici in krivici. Tačas vstanek, ne le da je moralen, nego je i hválen. In tak slučaj, taka skrajna sila je Jugoslovane vzdignila na orožje. Da je to res, za to morem citirati avtoriteto, katero kot tako bode gosp. državni pravdnik priznati gotovo pohitel, to je šef naše justicije, vitez Šmerling, ki je v znanem ogovoru delegacijam rekel: „sila jim je orožje v roke potisnila (die Noth war es, welche ihnen (vstašem) die Waffen in die Hand drückte).“

Kakor uže pevedano, izpoznalo je sodišče potem drugi članek za nekriv, njegovo konfiskacijo za neopravičeno, a konfiskacijo drugih dveh je potrdilo.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 9. novembra.

Češke trgovinske in obrtnijske volitve so izpale na nekorist Čehom, ker so zmagali ustavoverci. „Narodni Listy“ menijo v nedeljskem članku, da tega nevspeha je kriva poleg krivičnega Schmerlingovega volilnega reda, tudi pasivnost ali „nečinnost“ v češki politiki.

V Gradci se začne kmalu pravda proti Tauschinskemu in 6 tovarišem zaradi veleizdaje. Tožbeni spis, ki je bil tožencu vročen, obsega celih 30 pisanih pol.

Hrvatski sabor je imel zadnje dneve več sednic. Bilo je mnogo interpelacij, ki se tičejo notranje uprave. Včera je bila menda zadnja seja.

Ogerski Srbi so poslali deputacijo v Pešto ministra prosit naj jim „Srbsko Matice“ dovoli zopet preložiti iz Pešte, a magjarski „Ellenör“ upa, da ne bodo nič dosegli.

man jej zdrzne, morda nevedoma v naročje. In najemnik kako zazija pri tem pogledu, kako se mu tresejo noge, kako se mu temni pred očesi, kako se mu podira sezidani raj v tem trenutku in bobni v brezno pogubljenja, v temo prihodnjega samotarstva.

„Velika čast mi je gospod najemnik, da me obiščete,“ povzame zdajci Irena, ohrabivši se nekoliko in pristavi potem: „Ne zamerite vendar, da vas zdaj še ne morem sprejeti. Tako zgodaj nijsem pričakovala obiskovanj, torej oprostite nekaj časa.“

Kakor strela zadenejo te besede strmečega najemnika. Torej bolna nij kakor si je domišljeval uže, da sloni v tem času brez dela v sobi in prebira nepotrebne knjige in za zdravilo ne kači smodke. To vse je iz navade, stare navade. O gorje, to je preveč, preveč njemu varčnemu, ne razvajenemu človeku, to je smrtni udarec njegovej tako lepo naslikanej sreči, v to so žive, resnične njegove sanje.

„Izgubljeno je vse, izgubljeno in uničeno“ jeclja prestrašen najemnik, zgine za vratmi, kima z glavo, vije z rokama, kolne se jezi in ponavlja neprenehoma: „Brinjevec, cigara, knjiga, o to je preveč, to je preveč!“

S tem krikom privabi učiteljico Irenino mater iz kuhinje, ki prestrašena prihiti in se trudi zadržavati najemnika zdihujoč: „Kaj se je pripetilo tako strašnega? In učitelj se zdrami pred hišo, popravi očala in dirja proti neprijetnim glasovom.

Uboga starca, ves vajin trud, vsa vprašanja, vsa pomilovanja so zastoj. Najemnik odrine oba od sebe, dirja kakor brezuma dalje in kriči:

„Brinjevec, nesrečni brinjevec, cigara in knjiga, o to je hujski od pekla, to je preveč.“

Vse križem je potem v učiteljevem stanovanji.

Irena sloni blede na divanu iz jeze grize

ustnice, ne pogleda ugasnjene smodke, odpalega romana, prevrnjenē kupice in ne posluša in ne odgovarja skrbčima roditeljema, ki se trudita zastoj izvedeti tako nenadne nerazumljive dogodbe.

Najemnik pa, ubogi najemnik hiti dalje sam ne ve kam, a domu ne, kaj hoče delati tam?

A v prvej krčmi se vstavi, pokliče pijače in utaplja v njej neizmerno svoje gorje, porito, uničeno svojo prihodnjo srečo in up v zapeljivo, goljuflivo ženstvo. Proti večeru mu jame postajati glava teška, skrbi se izgube, veselje se vrne zopet v prsi. In to je prav.

Tako vsaj pozabi, da je v tretje prelo-mil svojo prisego, da ne bode pil vina in zahajal v krčme, — in to zaradi ponosne, slabe ženske. Da, ko bi bil zmožen misliti kaj tacega, zavreti bi mi morali možgani, izgubiti bi moral vero na se, v človeštvo, v vesoljni svet.

(Dalje prih.)

Vnauje države.

Ruska vlada službeno oprovrgava vest o velikem naoroževanju.

Francoske narodne skupščine bureaux so se ustanovili, skupščinski predsednik je Audiffret-Pasquier in imajo republikanci večino (8) udov, t. j. desničarji le 7 udov. Francoski „Moniteur“ se izpremembe ruske politike v orijentu nič ne boji, ker se mu vse, kar „Pr. Vestnik“ pravi, nobena izprememba ne zdi. To se pravi Francoska daje Rusiji prosto roko. — V prihodnjem tednu dobi zbornica mej predlogami tudi novi tiskovni zakon, in pri tej priliki se bode terjala odprava obsadnega stanja necih okrajev, ki traja še od komune sem.

V necem zboru *španjskih* bivših poslancev je izjavil se Sagasta, da konstitucionalci priznavajo kralja Alfonza in hoté ustavo od leta 1869, katera se more popraviti ali mora ohraniti duh septemberske revolucije.

Nemški državni budget ima za 1876 leto 480,110.606 mark stroškov.

Nemški cesar je sprejel deputacijo svojega državnega zbora in je v svojem govoru naglašal pomen obiskanja Italije, in eminentno (?), mir obljubivo stanje v Evropi. Pač nij še bosensko vprašanje rešeno. Cesar je nekeve težave v tem navel in upanje izrazil, da se bode vse po mirnem potu rešilo.

Dopisi.

Iz Ljutomerskih goric 6. nov. [Izv. dop.] (Šolske zadeve) se v ormuškem in ljutomerskem okraju čudno motajo. Poročal je uže „Slovenski Narod“, da so učitelji ormuškega okraja v okrajni šolski svet bili najprvo izvolili narodnega učitelja g. S., kateri pa nij bil potrjen od deželnega šolskega sveta. Pri drugi volitvi skazali so učitelji tudi še njemu zaupanje, a ker v drugi volitvi nij hotel sprejeti, volili so g. Kovačiča, nadučitelja v Središči, kateri se tudi upa slovenskega učitelja imenovati. Baš to je utegnulo uzrok biti, da tudi on nij bil potrjen. Koncem tega meseca bomo imeli, kakor se čuje, uže 3. volitev, o kateri uže tudi poročati hočem.* — Še večje zmešnjave se godé v Ljutomeru, kjer gospodari, znani konfuzionsritter Premierstein. Meseca oktobra skliče ta mož star okrajni šolski svet, da voli nove krajne šolske uaglednike. Samo ob sebi se razumeje, da ta imenovanja deželni šolski svet nij potrdil. V tem mesecu je pa sklical, kakor se mi je pripovedovalo, sejo novih šolskih svetovalcev, toda brez učiteljskega zastopnika. Hotel je torej zopet ilegalno sejo imeti, a došli svetovalci nijso hoteli navzočni biti in razšli so se potem, ko so izvedeli, da volitev učitelja Lapajna v okrajni šolski svet od deželnega šolskega sveta nij potrjena. Se ve, g. Lapajne nij sposoben, učitelje svojega okraja zastopati; on ne razume o šolskih zadevah ničesar. Učitelji Postružnik ali pa Feuersfeld vse več vedó in take može hoče beržčas ljutomerski glavar v svojej sredini imeti. — Tako se v naših krajih godi. Vsa sredstva, postavna in nespustovna se rabijo, da bi se narodne učitelje odstranilo, da bi se potem ložje za ponemčenje delovalo. Bodemo videli, koliko se bo jim posrečilo.

*) Take volitve pa tudi stanejo nekaj, kajti učiteljem se potni stroški plačujejo. Ubozega kmeta pa le naprej eksekvirajo, tako neusmiljeno, da je Kellersperg v zadevi enega slučaja v Ljutomeru celo ministra interpeliral. Ur.

Toliko pa uže rečem, da narodnih učiteljev v ormuškem okraju nihče ne bo primoral, da volijo nemškutarskega učitelja za svojega zastopnika. Ako hoče vlada takega imeti, naj ga pa sama imenuje; rajši vidimo tako nepostavnost, kakor prisiljeno volitev.

Domače stvari.

— (Dr. Vošnjakov govor) prinaša po stenografičnem zapisniku tudi praška „Politik“ v nedeljskejši številki.

— (Izginil je iz Ljubljane) nek mlad kanonirski oficir, rodóm in mislijo navdušen Hrvat, uže pred šestimi dnevi. Policija je odprla njegovo stanovanje in našla samo malo slabe ostaline, boljše reči, perilo itd. je vzel soboj. Misli se sploh, da je odšel na jugoslovansko bojišče.

— (Šolsko.) Navod k prvi in drugi računici pride popravljen v enej samej knjižici na svitlo. Gg. učitelje, ki navod k računicam potrebujejo, opozorejemo naj uže radi tega, da si omislijo, slovenski navod, ker nam slovenskim učiteljem mora biti skrb, da podpiramo slovensko slovstvo bolj, nego nemško. — „Peta računica“, ki ima mnogo izvrstne tvarine, se tudi prav marljivo poslovenjuje in ob letu je utegnemo uže imeti. — Če bi mogli tudi o „Tretjem slovenskem berilu“ kaj takega povedati, — piše „Slov. Učitelj“ — to bi naše učitelje še bolj razveselilo. Toda rokopis počiva še vedno v Praprotnikovej omari tak, kakoršen je došel iz rok Gariboldija, Linhart itd., ki so baje prečrtali vse besede, ki se začenjajo s slov., u. pr. Slovensko, Slovenstvo, Slovanstvo itd. (To se razumeje, da kočevske natoroznanske ba-hače, ki pa gada od belouške ne znajo ločiti factum! — kakor kočevski človek Linhart, bôde v oči uže ime slovensko. Ur.) Čuli smo pa, za kar pa ne stojimo dobri, da bodo ljubljanski učiteljski odpadniki neke čisto nemške „Sprahlehre“ za slovenske šole na svitlo spravili. Te bode pa Pirker gotovo hitro priporočal ministerstvu, ter dal nagrade pisateljem in skrbel, da prej ko prej na svitlo pridejo.

— (Iz Maribora) se „Slov. Uč.“ piše: O novih okrajnih šolskih nadzornikih, moremo svojim č. čitateljem sledeče poročati, toda samo o onih za slovenske šole. Sedanji nadzorniki, — za slovenski Štajer so dose-daj še samo 3 imenovani — (za okolico mariborsko, za slovensko Bistrico, za sv. Lenart, Cmurek in Radgono nij še nobeden imenovan, ker baje g. Robič v Mariboru tega posla nij hotel prevzeti) imajo v svojem področji veliko več šolskih okrajev in veliko več šol, nego prejšnji. Radi tega so za čas svojega službovanja kot okrajni šolski nadzorniki dobili odpust in za njih službe se iščejo supletenti; na vadbici v Mariboru se pa bode postavil podučitelj namesto g. Hafnerja. Dela bodo imeli novi nadzorniki črez glavo; toliko šol nadzorovati, pri tolikih sejah navzočim biti, toliko konference sklicovati — to nij majheno delo. Za svoj trud pa baje ne bodo baš obilno odškodovani, vsaj nam se je tako pripovedovalo. Da bi novo imenovani nadzorniki ne bili za svoja mesta sposobni, tega ne moremo trditi; so večinoma še mlade moči, imajo primeroma dovolj omike in dovolj

dobre volje. — Vendar obžalujemo, da mej novimi nadzorniki ne nahajamo izvrstnih narodnih učiteljev, kakoršna sta bila prejšnja nadzornika Ferk in Jamšek. — G. Končnik, gimnazijski profesor v Celji, je bil uže več let okrajni šolski nadzornik. Kot rojen Slovenec (Korošec) je tudi slovensčine zmožen, vendar daje nemščini povsod prednost, torej se je bati, da jo bo tudi v slovenski narodni šoli, kamor ne spada, stavil na prvo mesto. G. Hafner, vadniški učitelj v Mariboru, je miren človek in dober pedagog, radi tega se učitelji, bivši pod njegovim nadzorstvom, nijso o njem pritoževali. Nekdaj je spisoval slovensko stenografijo, katero je mislila „Slovenska Matica“ založiti, a pozneje je to delo žalibog opustil, menda vsled posla pri okrajnem nadzorstvu. G. Ambrožič, učitelj v Lipnici je rojen na Kranjskem, kjer je tudi popred služboval. Kot učitelj v Lipnici se je baje v pridnosti jako odlikoval in menda za to prikupil deželnemu šolskemu svetu. Slovenščine je popolnem zmožen; če je pa tudi vnet za napredek slovenskega šolstva na narodni podlagi tega pa ne vemo, kakor nam tudi to znano nij, če pozna razmere po spodnjem Štajerskem.

Razne vesti.

* (Nova knjiga.) Znani starina mej srbskimi pisatelji, ki je nabiral in izdajal uže s slavnim Vukom Karadžićem narodno srbsko poezije in potem v Belgradu sam izdal krasne srbske pripovedke, — Vuk Vrčević, sedaj Avstrijski konzul v Trebinji spisal je kroniko vseh glavnih bojov hercegovske (prve ?) vstaje, popisal uzroke vstaje muke in trpljenja hercegovskega naroda vseh treh ver, ter jo bode izdal.

* (Umor jedne družine.) Piše se iz Steinamangra, da so 1. t. m. našli v bližnjem Kirchfindischu trupla jedne cele družine v stanovanji strašno razmesarjena. Umorjeni so: 55 letna gospa, njeni dve hčeri stare 27 in 24 let in trije mali otroci zadnjih dveh. Sina umorjene gospe dolžijo umorstva.

Poslano.

Važno za vsacega.

V vsih strokah, posebno pa pri kupovanju priljubljenih originalnih srečk opravičuje se zaupanje v firmo, na drugej strani pa tudi zaradi mnogega prodajanja.

Posebno srečna in radi natančnosti in reelnosti je znana firma

Adolf Haas & Comp. v Hamburgu, katera se uljudno priporoča.

Poslano.

Posebno pozornost zasluži današnji in-serat trgo vinske hiše Sacks & Co. v Hamburgu, katera se nam najtopljeje priporoča radi natančne in pazljive postrežbe svojih interesentov.

Umrli v Ljubljani

od 5. do 8. nov.:

Andrej Vrtnik, 65 l., v bolnišnici, za vnetjem pljuč. — Franjo Cerar, 3 l., dete mizarja, za vnetjem v grlu. — Jurij Tomšič, 48 l., za oslavljenjem na srcu. — Avgust Eisar, 14 tednov, dete branjevca, za božjastjo. — Franjo Martinec, 63 l., v bolnišnici, na organičneji hibi srca. — Ana Pogačar, 82 l., na sušici. — Pavla Rajcar, 18 dnij, dete uradnika, za rudečico. — Henrik Golovič, 5 mes, dete stražnika, za vnetjem v grlu. — Alojzij Tankrede, 61 l., na pljučnej hibi. — Kat. Rožanec, 7 mes., dete pisarja, na vnetji možgan.

Dunajska borza 9. novembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	60	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	30	
1860 drž. posojilo	110	60	
Akcije narodne banke	929	—	
Kreditne akcije	196	—	
London	113	70	
Napol.	9	11	
C. k. cekini	5	38	
Srebro	104	75	

Razglas.

Po določilu občinske postave tukajšnjega mesta bosta:

- mestni račun za leto 1874 in
 - mestni proračun za leto 1876
- od danes naprej skozi štirinajst dni v magistratnem ekspeditu v očitni pregled slehernega udeleženca občine ležala, in se bodo tudi tukaj katere opombe o taistih v zapisnik sprejemale.

Mestni magistrat v Ljubljani,
4. novembra.

Za razprodajanje vina svojega pridelka neke dobre štajerske vinotrne hiše, katera ima v najboljših štajerskih vinskih gorah svoje vinograde, išče se

solidni mož,

kateri mora tudi kavejjo položiti. Ponudbe prejema
Administracija „Slov. Naroda“.

(386-2)

Kdo

45 gl. za solidni potni kožuh

podložen s pravo erdeljsko kožo in

20 gl. za dobro 20 gl.

Palmerstonsko zimsko
suknjo

(381-3)

s klotom podloženo in ošivano, hoče
plačati, pride naj k

M. Neumann-u

V Zagrebu, v Ljubljani, v Reki,
Jelačić-evem trgu, v Lukman-ovej hiši, na Korzi.

Izurjen, slovenskega in nemškega jezika popolnem zmožen

koncipijent

dobi takoj službo pri advokatu

Dr. Gvido Srebre,

(379-3)

v Brežicah (Rann).

Die 269te vom Staate garantirte Hamburger Geld-Verloosung

besteht aus einem Capital von 7,663,680 Rmk.

In dieser großen Capitalien-Verloosung müssen innerhalb der kurzen Zeit von nur wenigen Monaten in 7 Ziehungen

41,700 Gewinne

unter nur 81,500 Loosen sicher zur Gelfcheidung gelangen, worunter sich

Haupttreffer von ev. **375,000** Reichsmark

speziell Reichsmark:

250,000 — 50,000

125,000 — 40,000

80,000 — 30,000

60,000 — 30,000

etc. etc. befinden.

Zu der amtlich festgestellten 1. Ziehung kosten

Ganze Orig.-Loose M. 6. oder fl. 3.50

Halbe Orig.-Loose „ 3. oder „ 1.75

Gegen Einfindung des Betrages (in Banknoten oder Postmarken) oder gegen Nachnahme werden die mit dem Staatswappen versehenen Originalloose von uns versandt und die amtlichen Pläne gratis beigelegt.

Sofort nach gegebener Ziehung lassen wir den Beteiligten unaufgefordert die amtliche Gewinnliste zugehen und erfolgt die Auszahlung der Gewinne prompt unter Staatsgarantie.

Um der sofortigen Auszahlung gewisser Aufträge sicher zu sein, beliebe man sich baldigst

jedemfalls aber vor dem

15. November

direct zu wenden an

S. Sacks & Co.

Staats-Effecten-Handlung, Hamburg.

(1-126)

Dr. J. G. Popp
rastlinski zobni prah.
Zobé očisti tako, ako se rabi vsaki dan, da ne odpravi samo običajno sirni zobni kamen, nego tudi zobna glazura dobiva vedno večjo beljino in njeznost.
(354-31)
V zalogi je v Ljubljani v vseh lekarnah, kakor tudi pri Antonu Krišperju, Eduardu Mahnu, J. Karingerju & Kasu, F. M. Schmittu, V. Petriciju, sploh pa v vseh lekarnah, parfumerijskih in galanterijskih stacionah na Kranjskem.

Anatherin — zobna pasta
od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji.
Ta priprava ohrani čvrstost in čistoto dhanja, vahu tega podoli zobem belo-leskečo barvo, ohrani, da se ne pohabijo in okropi zobno meso.

Anatherin — voda za usta
od dr. J. G. Poppa, c. k. dvornega zobnega zdravnika na Dunaji, v mestu, Bogenzasse št. 2. Je najizvstnejše sredstvo pri reumatiznem zobobolu, pri vnetjih, oteklinah in pri gnoljenju zobnega mesa, zobni kamen ohrani, ter zabrani njegovo razširjenje, okropi zobno meso pri zoboh, ki se majé, očisti zobé in zobno meso vseh škodljivih tvarin, usam pak podoli prijetno čvrstost, ter odstrani z njih neprijetno sapo uže po kratkej rabi.

Za zamašenje otili zob
ni nobeno sredstvo prospešnejše in boljše, nego **zobna plemba** od c. k. dvornega zobnega zdravnika dr. J. G. Poppa na Dunaji, v mestu, Bogenzasse št. 2, katero si more vsaka osoba sama prav lahko in brezbolesto dati v otili zob, ki se potem trdo sprime z ostalimi skrbijami in zobnim mesom, zob pred daljšim drobljenjem varuje in lajša bolečino.

Einladung Geldverloosung.

Unter fortwährender Garantie und Aufsicht des Staates stehend, sind bei diesem Unternehmen sowohl äußerste Solidität als gute Einrichtung derart vereinigt, um die Teilnahme empfehlenswert zu machen, umso mehr, da die erforderlichen Kosten gegenüber den dafür gegebenen Vorteilen nur unbedeutend zu nennen sind. Aus Originalloose werden ausgeben

Ueber die Hälfte der Loose werden innerhalb sieben Abtheilungen oder Classen mit Gewinnen gezogen, nämlich event.:

Reichsmark	Gulden f. W.
375,000	218,750
Spez.:	
1 Prämie Rm. 250,000	8 Gewinne Rm. 15,000
1 Gewinn 125,000	9 Gewinne 12,000
1 Gewinn 80,000	12 Gewinne 10,000
1 Gewinn 60,000	36 Gewinne 8,000
1 Gewinn 50,000	5 Gewinne 4,800
1 Gewinn 40,000	40 Gewinne 4,000
1 Gewinn 36,000	1 Gewinn 3,600
3 Gewinne 30,000	204 Gewinne 2,400
1 Gewinn 24,000	4 Gewinne 1,800
2 Gewinne 20,000	1 Gewinn 1,500
1 Gewinn 18,000	412 Gewinne 1,200
	etc. etc.

In allem 41,700 Gewinne.

Zu der Ziehung erster Classe versenden wir gegen Einfindung des planmäßigen Betrages:

ganze Original-Loose für Thlr. 2 oder fl. 3.50,

halbe „ „ 1.75.

„ Jedem Teilnehmer werden von uns die mit dem Staatswappen versehenen Originalloose unter Beifügung des amtlichen Verloosungsplanes pünktlich zugefendet; die amtlichen Gewinnlisten, sowie die Auszahlung der Gewinne erfolgen sofort nach Ziehung.

Aufträge für die erste Verloosung gegen Einfindung des Betrages oder unter Postnachnahme nehmen wir entgegen

Man beliebe sich baldigst und direkt zu wenden an

Adolph Haas & Co.,

Staats-Effecten-Handlung in Hamburg.

In unser Reis vom Glück begünstigtes Geschäft fielen in kurzen Zwischenräumen die großen Gewinne von 250,000, 150,000, 120,000, 90,000, 80,000, 50,000, 40,000, 36,000, 30,000 u. viele andere. Der letzte größte Gewinn fiel am 6. Oct. in unser Debit.

(361-9)

„CONCORDIA“, Reichenbergerska-Bernska vzajemna zavarovalnica v Reichenbergu.

S tem naznanjemo p. n. občinstvu, kateri nameravajo zavarovati, da smo oddali zastopstvo naše zavarovalnice za **Kranjsko** gospodu **Antonu Androjni v Ljubljani** in prosimo v tej zadevi zaupljivo obračati se na njega. V Reichenbergu, 19. oktobra 1875.

Ravnateljstvo.

Ozira je na zgornje naznanilo, priporoča se udano podpisani za sprejemanje oglašil najkulantnejših pogojev; tudi pove radovoljno vsakako pojasnilo v tej zadevi.

S odličnim spoštovanjem

Anton Androjna, v Ljubljani, poštne ulice št. 55.

Za saisono!

Vedno velika in bogata zaloga volnatega blaga za obleke, Rips, Lustre, Diagonal- in blago za plaide, stanovitne barve Kosmanoser-berkal, moderna barhenta za oblaci, vrvičasti in piket-barhent. Najnovejši: Kniker boker in tartif nopé.

27 kr.

Zametasti in svinati traki, široke preproge (tepihe), 1/4 in 5/4 šir. laneno, prejno in usnjato platno, 9/8, 3/4 in 1/4 šifon, lanene-damast-brisavke, servijete, atlas-gradl, sedne, mrežne in mušelinaste pregrinjale, oksford za srajce in drugo manufakturno blago.

Laneno in moderno blago, garantira za dobro in stanovitno blago, vse doma izdelano.

Naslov: Fabrikna zaloga in glavna zaloga blaga prve združene gorske tkalske konsorcije fabrikantov, **Dunaj, Mariahilferstrasse 72,**

Pošiljatve vrše se brzo proti poštnemu povzetju. Izgledi zastonj in frankirani. (301-15)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.

Tužel.
8. novembra:
Evropa: Löwy iz Siska.
Pri Mateti: Huk iz Dunaja. — Dragovina iz Trsta.
Berger iz Grada. — Hostnik iz Dunaja.
Pri Slomu: Holibar iz Hrastnika. — Zupanc iz Krškega. — Oreškovič iz Postojne. — Legar iz Hrastnika.
Trdinovič iz Postojne.
Pri Zamorci: Krenžar iz Ljubljane. — Mayer iz Trebiča. — Dolence iz Kranja. — Peters iz Dunaja. — Kocjančič iz Smarja.

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.